መጻሕፍተ ፡ ሐዲሳት ፡

ሦስቱ ፡

ንባብ ፡ ከነትርጓሜ ።

ከሊቀ ፡ ሊቃውንት ፡ መሐሪ ፡ ተተረጐመ ።

ግርማዊ፡ቀዳማዊ፡ ኃይለ፡ ሥላሴ፡ንጉሠ፡ ነገሥት፡ ዘኢትዮጵያ፡ በሃያ፡ ስምንተኛው ፡ዘመነ፡ መንግሥት ።
ብፁዕ ፡ አቡነ ፡ ባስልዮስ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ በሆኑ ፡ በ፱ኛው ፡ ዓመት ፡

አዲስ ፡ አበባ ፤ ፲፱፻፶፩ ፡ ዓ ፡ ም ፡

በአርቲስቲክ ፡ ማተሚያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ፤ ቍ ፡ 1608

www.ethiopianorthodox.org

ብፁዕ ፡ አቡነ ፡ ባስልዮስ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሳት ፡ ዘኢትዮጵያ ።

www.ethiopianorthodox.org

ማውጫ ።

የሐዋርያት፡ሥራ ።

አርእስት ።	ምዕራፍ ።	ቁጥር፡	ገጽ፡
ስለ፡ጌታችን፡ዕርገት፡	፩	፪	፲፫
ከሐዋርያት፡ጋራ፡ስለ፡መብላቱ፡	»	፬	፲፮
ስለ፡ይሁዳ፡	»	፲፮	፲፱
ስለ፡ማትያስ፡	»	፳፫	
ስለ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡	፪	፩	፳፪
ስለ፡ኢዩኤል፡ትንቢት፡	»	፲፮	፳፮
ስለ፡ጴጥሮስና፡ዮሐንስ፡ወደ፡ምኵራብ፡መግባት፡	፫	፩	፴፫
ስለ፡ጴጥሮስና፡ዮሐንስ፡ሕዝቡን፡ማስተማር፡	፬	፩	፴፯
ትንቢት፡ስለ፡ክርስቶስ፡	»	፳፭	፵
ስለ፡ሐናንያና፡ስለ፡ምሽቱ፡መሐላ፡ማፍረስ፡	፭	፩	፵፫
ስለ፡ቴዎዳስ፡	»	፴፮	፵፯
ስለ፡ይሁዳ፡ዘገሊላ፡	»	፴፯	»
ስለ፡እስጢፋኖስ፡ሹመት፡	፮	፫	፶
ስለ፡አብርሃም፡ጥሪ፡	፯	፪	፶፫
ስለ፡ዮሴፍ፡መሸጥ፡	»	፱	፶፯
ስለ፡ሙሴ፡መወለድ፡	»	፳	፷፯
ስለ፡ሙሴ፡ወደ፡ግብጽ፡መላክ፡	»	፴፬	፸፫
ስለ፡ጣዖት፡ማቆም፡	»	፵	፸፭
ስለ፡ደብተራ፡ኦሪት፡	»	፵፬	፸፮
ስለ፡እስጢፋኖስ፡ሞት፡	»	፶፩-፷	፸፯-፸፱
ስለ፡ምዕመናን፡መበተን፡	፰	፩	፸፱
ስለ፡ፊልጶስ፡ማስተማር፡	»	፭	፹-፹፭
ስለ፡ሲሞን፡	»	፱	፹፩
ስለ፡ኢትዮጵያዊው፡ሹም፡ዕምነት፡	»	፳፮-፴፱	፹፫
ስለ፡ጳውሎስ፡ሹመትና፡ዕምነት፡	፱	፩-፳፫	፹፭
ስለ፡ኤንያ፡ድኅነት፡	»	፴፫-፴፭	፺
ስለ፡ጣቢታ፡ትንሣኤ፡	»	፴፮-፵፩	፺፩
ስለ፡ቆርኔሌዎስ፡	፲	፩-፵፮	፺፪
ስለ፡ጴጥሮስ፡ራእይ፡	፲፩	፭	፺፱
ስለ፡ያዕቆብ፡ሞትና፡ስለ፡ጴጥሮስ፡እሥራት፡	፲፪	፩-፳	፻፪
ስለ፡ሄሮድስ፡ቀጥዓ፡	»	[illegible]	[illegible]

አርእስት ።	ምዕራፍ ።	ቁጥር፡	ገጽ፡
ስለ፡በርያሱስና፡ስለ፡ሰርግዮስ፡	፲፫	፮-፲፫	፻፮
ስለ፡ሳኦልና፡ስለ፡ዳዊት፡	»	፲፮-፳፫	፻፯
ልምሾ፡ስለ፡ነበረው፡ድውይ፡ድኅነት፡	፲፬	፯	፻፲፫
ለጳውሎስና፡ለበርናባስ፡መሥዋዕት፡ስለ፡ማቅረብ፡	»	፲፩	»
ስለ፡ጳውሎስ፡በደንጊያ፡መወገር፡	»	፲፱	፻፲፮
ስለ፡ያዕቆብ፡ትምህርት፡	፲፭	፲፫	፻፳፩
ስለ፡ጳውሎስና፡ስለ፡በርናባስ፡መለያየት፡	»	፴፮-፵፩	፻፳፬
ጋኔን፡ስላደረባት፡ብላቴና፡	፲፮	፲፯	፻፳፯
ስለ፡ጳውሎስና፡ስለ፡ሲላስ፡መታሠር፡	»	፲፱	፻፳፰
ወደ፡ቤርያ፡ሸሽቶ፡ስለ፡መሄድ፡	፲፯	፲	፻፵፪
በአቴና፡ስለ፡ጳውሎስ፡ማዘን፡	›	፲፮	»
በአርዮስ፡ፋጎስ፡ስለ፡ማስተማር፡	»	፲፱	፻፵፫
ስለ፡አቂላና፡ስለ፡ጵርስቅላ፡	፲፰	፪	፻፵፯
ስለ፡ጳውሎስ፡ራእይ፡	»	፱	፻፵፰
ስለ፡አጵሎስ፡በቆሮንቶስ፡ማስተማር፡	፲፱	፩	፻፶፩
በልብሱ፡ድውያንን፡ስለ፡ማዳን፡	»	፲፩	፻፶፫
ስለ፡ደቂቀ፡አስቄዋ፡	»	፲፫	»
ስለ፡ድሜጥርስና፡ስለ፡አርጤምስ፡	»	፳፬	፻፶፬
ስለ፡ብላቴናው፡መውደቅ፡	፳	፱	፻፶፱
ስለ፡ፊልጶስ፡	፳፩	፰	፻፷፭
ስለ፡ጳውሎስ፡ወደ፡ኢየሩሳሌም፡መውጣት፡	»	፲፭	፻፷፮
በዓለ፡አንጽሖ፡ስለ፡ማድረግ፡	»	፳፮	፻፷፯
ስለ፡ሰዱቃውያንና፡ስለ፡ፈሪሳውያን፡መለያየት፡	፳፫	፮	፻፸፬
ሊቀ፡ካህናቱ፡ሐናንያ፡ወደ፡ቂሣርያ፡ስለ፡መሄድ፡	፳፬	፩	፻፸፱
ስለ፡ፊልክስና፡ስለ፡ዱርሳሌም፡	»	፳፬	፻፹፪
ስለ፡አግሪጳና፡ስለ፡በርንቄ፡	፳፭	፲፫	፻፹፭
ጳውሎስ፡ወደ፡ቄሣር፡ስለ፡መላክ፡	፳፯	፩	፻፺፪
ስለ፡ጳውሎስ፡ራእይ፡	»	፳፪-፳፭	፻፺፭
ስለ፡ጳውሎስና፡ስለ፡ፑፕልዩስ፡	፳፰	፩-፲፩	፻፺፰
ወደ፡ሮሜ፡ስለ፡መድረሱ፡	»	፲፬	፻፺
ስለ፡ጳውሎስ፡በሮሜ፡ቦታ፡መግዛት፡	»	፴	፻፺፬

፩ኛ፡ጴጥሮስ፡

በክብር፡ላይ፡መከራ፡በመከራ፡ላይ፡ክብር፡	፩	፫-፱	፪፻፱
በሃይማኖት፡ፍጻሜ፡የነፍስ፡ድኅነት፡	»	፱	፪፻፲፬
የነቢያት፡ፍላጎት፡	»	፲-፲፫	»

www.ethiopianorthodox.org

አርእስት ።	ምዕራፍ ፡	ቁጥር ፡	ገጽ ፡
ሕፃናትን ፡ መምሰል ፡	፪	፩-፬	፪፻፳፪
የሥጋን ፡ ፍትወት ፡ ማራቅ ፡	»	፲፩	፪፻፳፯
ሴቶች ፡ ለባሎቻቸው ፡ መገዛት ፡	፫	፩	፪፻፴፫
ስለ ፡ ሃይማኖት ፡ መልስ ፡ ማዘጋጀት ፡	»	፲፫	፪፻፴፱
የክርስቶስ ፡ በሥጋ ፡ መሞት ፡	»	፲፰-፳	፪፻፵፩
መከራን ፡ አለመሰቀቅ ፡	፬	፲፪	፪፻፵፯
መምህራንና ፡ ምዕመናን ፡	፭	፩-፲፩	፪፻፵፱

፪ኛ ፡ ጴጥሮስ ፡

የምግባር ፡ ስልት ፡	፩	፭-፰	፪፻፶፭
አብ ፡ ለልጁ ፡ ምስክር ፡	»	፲፯	፪፻፷
ስለ ፡ ኖኅ ፡	፪	፭-፰	፪፻፷፬
ስለ ፡ በለዓም ፡	»	፲፯	፪፻፷፯
ምሳሌ ፡ ሰሎሞን ፡	»	፳፪	፪፻፸፩
ነገረ ፡ ምጽአት ፡	፫	፩-፲፬	»

፩ኛ ፡ የዮሐንስ ፡ መልእክት ፡

የቀድምናው ፡ ነገር ፡	፩	፩-፰	፪፻፸፰
ስለዚህ ፡ ዓለም ፡ ከንቱነት ፡	፪	፲፭	፪፻፹፭
ኃጢአት ፡ ከጋኔን ፡	፫	፯-፲፯	፪፻፺፩
ፍቅር ፡ በእግዚአብሔር ፡	፬	፯-፳	፪፻፺፯
በሃይማኖት ፡ ዓለምን ፡ ድል ፡ መንሣት ፡	፭	፩-፳	፪፻፺፱

፪ኛ ፡ የዮሐንስ ፡ መልእክት ፡

በዚህ ፡ ዓለም ፡ መናፍቃን ፡	፩	፯	፫፻፯
መናፍቅን ፡ አለመቀበል ፡	»	፱	»

፫ኛ ፡ የዮሐንስ ፡ መልእክት ፡

ስለ ፡ ዲዮጥራጥስ ፡	፩	፱	፫፻፲
ስለ ፡ ድሜጥሮስ ፡	»	፲፪	»

የያዕቆብ ፡ መልእክት ፡

ስለ ፡ ትዕግሥት ፡	፩	፬	፫፻፲፫
ስለ ፡ ባለጸጋና ፡ ስለ ፡ ድሀ ፡	»	፱	፫፻፲፬
ፈጥኖ ፡ መስማት ፡ ከመናገር ፡ መዘግየት ፡	»	፲፱	፫፻፲፯
የባለጸጋ ፡ ልጅና ፡ የድሀ ፡ ልጅ ፡	፪	፩-፭	፫፻፳
ሃይማኖት ፡ ያለምግባር ፡	»	፲፬	፫፻፳፫
ዘለፋ ፡ መምህራን ፡	፫	[illegible]	[illegible]

www.ethiopianorthodox.org

አርእስት ።	ምዕራፍ ፡	ቁጥር ፡	ገጽ ፡
ፀብ ፡ ክርክር ፡	፬	፩	፫፻፴
ባለጸጎችና ፡ ድሆች ፡	፭	፩	፫፻፴፬
ስለ ፡ ኢዮብ ፡ ትዕግሥት ፡	»	፲፩	፫፻፴፯
ጸሎት ፡ ለድውይ ፡	»	፲፬	፫፻፴፯
ጸሎት ፡ እንዲጠቅም ፡	»	፲፯-፳	፫፻፴፰

የይሁዳ ፡ መልእክት ፡

እስራኤል ፡ ከግብጽ ፡	፩	፬	፫፻፵፩
ቅዱስ ፡ ሚካኤል ፡ ስለሙሴ ፡	»	፱	፫፻፵፪
የሄኖክ ፡ ትንቢት ፡	»	፲፬	፫፻፵፬

ራእየ ፡ ዮሐንስ ፡

ስለ ፡ ምጽአት ፡	፩	፯	፫፻፶፰
ሰባቱ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡	»	፲፩	፫፻፷
በሰማይ ፡ መንበር ፡	፬	፪	፫፻፷፯
የተጻፈች ፡ መጽሐፍ ፡	፭	፩	፫፻፸፩
መጀመሪያው ፡ ቁልፍ ፡	፯	፩	፫፻፸፭
አራት ፡ መላእክት ፡ በነፋስ ፡	፯	፩	፫፻፹፬
ሰባት ፡ መላእክት ፡	፰	፪	፬፻
የሰበድአት ፡ ታሪክ ፡	፱	፩	፬፻፬
የእስክንድር ፡ ታሪክ ፡	»	፲፩	፬፻፯
ሰባቱ ፡ ምስጢራት ፡	፲	፬	፬፻፲፯
ሐሣዌ ፡ መሢሕ ፡ ከቤተ ፡ መቅደስ ፡ በአፍአ ፡	፲፩	፩	፬፻፲፰
ራእይ ፡ በእንተ ፡ ብእሲት ፡	፲፪	፩	፬፻፳፫
ሚካኤል ፡ ከሠራዊቱ ፡ ጋራ ፡	»	፯	፬፻፳፭
ስለሐሣዌ ፡ መሢሕ ፡ አነሣስ ፡	፲፫	፩	፬፻፴
ወልድ ፡ እግዚአብሔር ፡ በደብረ ፡ ጽዮን ፡	፲፬	፩	፬፻፴፭
የደቂቀ ፡ ኬሬቢ ፡ ታሪክ ፡	፲፯	፲፪	፬፻፵፯
ሽሕ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ጋራ ፡	፳	፬	፬፻፶፭
ዳግም ፡ ምጽአት ፡	»	፲፩	፬፻፶፯
ኢየሩሳሌም ፡ ሰማያዊት ፡	፳፩	፲-፳፯	፬፻፷
አምስት ፡ ውሾች ፡	፳፪	፲፭	፬፻፸፩

መግቢያ ።

፩ኛ ፤ ግብረ ፡ ሐዋርያት ።

፪ኛ ፤ ፺ቱ ፡ መልእክታተ ፡ ሐዋርያ ።

፫ኛ ፤ ራእየ ፡ ዮሐንስ ።

እሊህን ፡ ሦስት ፡ ክፍል ፡ መጻሕፍተ ፡ ሐዲሳት ፡ ለ ቤተ፡ ክርስቲያን ፡ መብራቶች፡ መሆናቸውን ፡ በመገንዘብ ፡ ለግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ አስፈቅደን ፡ እንዲታተሙ ፡ ስለፈቀዱልን ፡ በብዙ ፡ ድካም ፡ አዘጋጅተን ፡ አሳትመናል ።

ክሊቀ ፡ ሊቃውንት ፡ መሐሪ ፡ ተተረጕመ ።

መጽሐፈ፡ ግብረ፡ ልኡካን፡ ዝ፡ ውእቱ ፡ ዜና፡ ሐዋርያት፡ ንጹሓን፡ እምጊዜ፡ ዕርገቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘጸሐፈ ፡ ሉቃስ ፡ ወንጌላዊ ፡ ወፈነዎ ፡ ኀበ ፡ ተዮፊላ ፡ ዘጸሐፈ ፡ ሎቱ ፡ ቀዳሚ ፡ ወንጌለ ።

ይህ ፡ ቃል ፡ የሠለስቱ ፡ ምዕት ፡ ነው ፡ ጥንተ ፡ ነገሩስ ፡ እንደምን ፡ ነው ፡ ቢሉ ፡ እግዚአብሔር ፡ በልብ ፡ የመከረውን ፡ በነቢያት ፡ ያናገረውን ፡ ለመፈጸም ፡ ቃል ፡ ሥጋ ፡ ሆነ ፡ ዮሐ ፡ ፩ ፡ ፲፬ ፡ ሥጋም ፡ ሆኖ ፡ሕገ ፡ ጠባይዐዊን ፡ ሕገ ፡ መጽሐፋዊን ፡ እየፈጸመ ፡ አደገ ፡ ሕገ ፡ ጠባይዐዊ ፡ በየጥቂቱ ፡ ማደግ ፡ ነው ፡ ዕንጨት ፡ እየሰበሩ ፡ ውኃ ፡ እየቀዱ ፡ እናት ፡ አባትን ፡ ማገልገል ፡ ነው ፡ (ጥቅ) ፡ ልህቀ ፡ በበሕቅ ፡ እንዘ ፡ ይትኤዘዝ ፡ ለአዝማዲሁ ፡ እንተ ፡ ይእቲ ፡ እሙ ፡ እንዲል ፡ (ወለይእቲም ፡ ይላል) ፡ ሉቃ ፡ ፪ ፡ ፶፩ ፡ ሕግ ፡ መጽሐፋዊ ፡ ሕገ ፡ ኦሪትን ፡ መፈጸም ፡ ነው ፡ ሕገ ፡ ኦሪትንስ ፡ መፈጸም ፡ እንደ፡ ምን ፡ ነው ፡ ቢሉ ፡ እግዚአ ፡ ለኦሪት ፡ ገብረ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡ ከመ ፡ ይሣየጠሙ ፡ ለእለ ፡ ውስተ ፡ ኦሪት ፡ ወገብረ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡ እንዲል ፡ ገላት ፡ ፬ ፡ ፲ ፡ በ፰ ፡ ቀን ፡ ቤተ ፡ ግዝረት ፡ ባ፹ ፡ ቀን ፡ እጕለ ፡ ርግብ ፡ ዘውገ ፡ ማዕነቅ ፡ ይዞ ፡ ለመባረክ ፡ ወደ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ መግባት ፡ ካመት ፡ ሦስት ፡ ጊዜ ፡ ለበዓል ፡ ወደ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ መውጣት ፡ ነው ፡ (ጥቅ) ፡ ፫ተ ፡ ጊዜያተ ፡ ለለዓመት ፡ ለበዓል ፡ ለያስተርኢ ፡ ተባዕትከ ፡ ወኵሉ ፡ ዘኢ.ዐርገ ፡ ለበዓል ፡ ርጉም ፡ ውእቱ ፡ እንድትል፡ ኦሪት ፡ ዘፀአ ፡ ፳፫ ፡ ፲፯ ፡ በቀሩት ፡ ሌዋውያን ፡ ግን ፡ ከኻያ ፡ ዓመት ፡ በፊት ፡ እንዳይወጡ ፡ ሥርዐት ፡ ተሠርቶባቸዋል ፡ ጌታ ፡ ግን ፡ ባሥራ ፡ ሁለት ፡ ዓመቱ ፡ ወጥቷል ፡ መውጣቱም ፡ ለማስተማር ፡ ነው ፡ እንጅ ፡ ለሌላ ፡ አይደለም ፡ እንዲህ ፡ እያደረገ ፡ ፴ ፡ ዘመን ፡ ሲመላው ፡ በእደ ፡ ዮሐንስ ፡ በማየ ፡ ዮርዳኖስ ፡ ተጠምቆ ፡ የባሕርይ ፡ ልጅነቱን ፡ ከአብ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ፡ አስመስክሮ፡ ዕለቱን፡ ወደ፡ ገዳም፡ ሄደ፡ ማቴ፡ ፫፡ ፲፯። ማር፡ ፩፡፱። ሉቃ፡ ፳፩ ፡ በገዳም፡ ፵ ፡ መዓልት ፡ ፵ ፡ ሌሊት፡ ጾመ፡ መዋዕለ፡ ጾሙ፡ ሲፈጸም ፡ ሰይጣን ፡ በሦስት ፡ ነገር፡ ተፈታተነው፡ በትዕቢት፡ በሥስት፡ በፍቅረ ፡ ንዋይ ፡ በትዕቢት፡ ቢመጣበት፡ በትሕትና፡በሥስት ፡ ቢመጣበት ፡ በትዕግሥት፡ በፍቅረ፡ ንዋይ፡ ቢመጣበት፡ በጸሊአ ፡ ንዋይ ፡ ድል ፡ ነሥቶታል ፡ ማቴ ፡ ፬ ፡ ፩ ፡ ፲፩ ፡ ሦስት ፡ አርእስት ፡ ኃጣውእ ፡ የሚባሉ፡ እሊህ፡ ናቸው፡ ዛሬም፡ ሰው፡ በእሊህ ፡ ድል፡ ከነሣ፡ የቀሩት፡ ኃጣውእ፡ አይቆሙለትም፡ ከዚህ፡ በኋላ፡ ምድረ፡ እስራኤል፡ ገብቶ፡ ትምህርቱን ፡ ተአምራቱን ፡ ዠመረ፡ የቃሉን ፡ ትምህርት ፡ ሰምተው፡ የእጁን፡ ተአምራት ፡ አይተው ፡ ካሥር ፡ እህጉር፡ ከብዙ፡ መንደር ፡ ተወጣጥተው፡ አምስት ፡ ገባያ ፡ ያህል ፡ ሰዎች ፡ ተከተሉት ፡ ከእሊህም ፡ መቶ ፡ ኻያ ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹን ፡ ይመርጣል ፤ አስቀድሞ ፡ ዐሥራ ፡ ሁለቱን ፡ ሐዋርያት ፡ ይመርጣል ፡ (ጥቅ) ፡ ወረሰየ ፡ እምሰብአ ፡ ዚአሁ ፡ ሐዋርያተ ፡ እንዲል ፡ ኤፌ ፡ ፬፡ ፲፩ ። ኋላም ፡ ፸፪ቱን፡ አርድእት ፡ ይመርጣል ፤ (ጥቅ)፡ ወኀረየ ፡ ካልአነ ፡ ሰብአ ፡ እንዲል ፡ ፸ም ፡ ይላል፡ ሉቃ ፡ ፲ ፡ ፩ ፡ ቀጥሎም ፡ ፴፮ቱን ፡ ቅዱ

www.ethiopianorthodox.org

ሳት ፡ አንስት ፡ ይመርጣል ፤ መቶ ፡ ኻያ ፡ ቤተ ፡ ሰቦች ፡ የሚባሉ ፡ እሊህ ፡ ናቸው ፡ ለዐሥራ ፡ ሁለቱ ፡ ነገደ ፡ እስራኤል ፡ በእየዕፃቸው ፡ እየገባ ፡ ወር ፡ ወር ፡ ይሰብክላቸዋል ፡ መቶ ፡ ኻያ ፡ ቤተ ፡ ሰቦች ፡ ከዋለበት ፡ ይውላሉ ፡ ካደረበት ፡ ያድራሉ ፡ ትምህርት ፡ ተአምራት ፡ አይከፈልባቸውም ፡ የቀሩትን ፡ ግን ፡ ምሽት ፡ ይከለክላቸው ፡ ነበር ፡ እንዲህ ፡ አድርጎ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ ወንጌልን ፡ አስተምሮ ፡ ትምህርት ፡ በምር ፡ ሲረዳለት ፡ ለመድኃኒተ ፡ ዓለም ፡ በቀራንዮ ፡ ተሰቀለ ፡ (ጥቅ) ፡ ወገብረ ፡ መድኃኒተ ፡ በማዕከለ ፡ ምድር ፡ ኢይደልዎ ፡ ለነቢይ ፡ መዊት ፡ በአፍአ ፡ ዘእንበለ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ እንዲል ፡ መዝ ፡ ፸፬ ፡ ፲፪ ። ሉቃ ፡ ፲፫ ፡ ፴፫ ።

ተሰቅሎም ፡ በሞቱ ፡ ዓለምን ፡ አድኖ ፡ሦስት ፡ መዓልት ፡ ሦስት ፡ ሌሊት ፡ በከርሠ ፡ መቃብር ፡ አድሮ ፡ ሙስና ፡ መቃብርን ፡ አጥፍቶ ፡ ተነሣ ፡ (ጥቅ) ፡ በሰኑይ ፡ ዕለት ፡ ይቀሥፈነ ፡ ወበሰሉስ ፡ መዋዕል፡ ይሤርየነ፡ ወያሐይወነ፡ ወአመ፡ ሣልስት ፡ ዕለት ፡ ንትንሣእ ፡ ሆሴ ፡ ፮ ፡ ፪ ። ወአመ ፡ ሣልስት ፡ ዕለት ፡ ሦጣ ፡ ለነፍሱ ፡ ውስተ፡ ሥጋሁ ፡ እንዲል ፡ (አፈ፡ ወርቅ ፡ ቅዳሴ)፡ ተነሥቶም ፡ ለሐዋርያት ፡ ፵ ፡ ቀን ፡ መጽሐፈ፡ ኪዳንን፡ ሲያስተምራቸው፡ ሰነበተ፡ ሦስት ፡ ቀን ፡ ጉባኤ ፡ ሠርቶ ፡ የትንሣኤ ፡ የአግብኦተ ፡ ግብር ፡ የጥብርያዶስ ፡ (ጥቅ) ፡ ወዝንቱ ፡ ሣልሱ ፡ እንዘ ፡ ያስተርእዮሙ ፡ እግዚእነ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ እምድኅረ ፡ ተንሥአ ፡ እሙታን ፡ እንዲል ፡ ዮሐ ፡ ፳፩ ፡ ፲፬ ። በበዛው ፡ መናገር ፡ ነው ፡ እንጅ ፡ (የጉባኤውን) ፡ በቀረው ፡ ቀን ፡ ግን ፡ ለአንዱም ፡ ለሁለቱም ፡ ባለሚሎቹ ፡ ሳይታያቸው ፡ አይውልም ፡ አያድርም ፡ ነበረ፡ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በተነሣ ፡ ባርባ ፡ ቀን ፡ አንትሙሰ ፡ ንበሩ ፡ ሀገረ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ እስከ ፡ ትለብሱ ፡ ኃይለ ፡ እምዓርያም፡ ብሎ ፡ ተስፋውን ፡ ነግሯቸው ፡ ትእዛዙን ፡ አዝዞአቸው ፡ ዐረገ ፡ ሉቃ ፡ ፳፬ ፡ ፵፱ ፡ ፶፩ ። ባረገ ፡ ባሥረኛው ፡ ቀን ፡ በተነሣ ፡ በአምሳኛው ፡ ቀን ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ ላከላቸው ፡ እስከዚያ ፡ ወዴት ፡ ኖሮ ፡ ቢሉ ፡ በዘጠኙ ፡ ከተማ ፡ ካሉ ፡ መላእክት ፡ ሥጋዌውን ፡ ያላወቁ ፡ ነበሩና ፡ ለእነዚያ ፡ ሲያስተምር ፡ ሰንብቶ ፡ ይህማ ፡ ፈጣሪ ፡ ፍጡር ፡ ይመስል ፡ አንዱን ፡ ሥራውን ፡ ሲሠራ ፡ አንዱ ፡ ሥራ ፡ ይከፈልበታልን ፡ ብሎ ፡ ባሥረኛው ፡ ቦታ ፡ የገባን ፡ እኛ ፡ ነበርንና ፡ ወደ ፡ ቀደመ ፡ ቦታችን ፡ እንደ ፡ መለሰን ፡ ለማጠየቅ ። አንድም ፡ እኔ ፡ ዐሥሩን ፡ ቃላት ፡ ፈጽሜ ፡ ዐሥሩን ፡ ሕዋሳት ፡ ፈጥሬ ፡ እንደ ፡ ሰጠኋችሁ ፡ እናንተም ፡ ዐሥሩን ፡ ቃላት ፡ ዐሥሩን ፡ ሕዋሳት ፡ ብትጠብቁ ፡ ይሰጣችኋል ፡ ለማለት ፡ ሐዋርያትም ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስን ፡ ተቀብለው ፡ ፍሩሀን ፡ የነበሩ ፡ ጥቡዓን ፡ ሆኑ ፡ ከብልየት ፡ ታደሱ ፡ በአእምሮ ፡ ጎለመሱ ፡ ምሥጢር ፡ ተረጐሙ ፡ ባንድ ፡ በእብራይስጥ ፡ ቋንቋ ፡ ይናገሩ ፡ ነበር ፡ ሰባ ፡ አንድ ፡ ቋንቋ ፡ ተጨመረላቸው ፡ መዲናቸው ፡ ኢየሩሳሌምን ፡ ዓመት ፡ በኅብረት ፡ አስተማሩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ሑሩ ፡ ወመሐሩ ፡ ያላቸውን ፡ ያውቃሉና ፡

ይህን ፡ ዓለም ፡ ዕፃ ፡ በዕፃ ፡ ብለው ፡ ተካፍለው ፡ ለማስተማር ፡ በሚወጡበት ፡ ጊዜ ፡ ለቅዱስ ፡ ዮሐንስ ፡ ምድረ ፡ ዕርዕ ፡ ደርሳዋለች ፡ ለሰብዓ ፡ አርድእት ፡ ዕፃ ፡ የላቸው

ም ። አንዱም ፡ ሁለቱም ፡ አንዱን ፡ ሐዋርያ ፡ እየተከተሉ ፡ ይሄዳሉ ፡ ሉቃስም ፡ ዮሐንስን ፡ ተከትሎ ፡ ሂዷል ፡ ከሀገረ ፡ ስብከቱ ፡ ከፍሎ ፡ መቄዶንያ ፡ የምትባል ፡ ሀገር ፡ አስተምር ፡ ብሎ ፡ ሰጥቶታል ። ከዚያ ፡ ገብቶ ፡ ጌታ ፡ ከፅንስ ፡ ዠምሮ ፡ ያስተማረውን ፡ ትምህርት ፡ የሠራውን ፡ ትሩፋት ፡ ያደረገውን ፡ ተአምራት ፡ ቢነግራቸው ፡ ከገቢረ ፡ ኃጢአት ፡ ወደ ፡ ገቢረ ፡ ጽድቅ ፡ ከአምልኮ ፡ ጣዖት ፡ ወደ ፡ አምልኮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተመለሱ ፡ አመኑ፡ተጠመቁ ፡ ትምህርት ፡ ካልደረሰበት ፡ ለማዳረስ ፡ በሚሄድበት ፡ ጊዜ ፡ ተዖፊላ ፡ መኰንነ ፡ እስክንድር ፡ ይለዋል ፡ ይህች ፡ እስክንድር ፡ በባጠገብ ፡ ያለች ፡ ሀገር ፡ ናት ፡ በሱ ፡ ስብከት ፡ አምኗል ፡ (አምናለች) ፡ ዜና ፡ ሐዋርያትን ፡ ጻፍልኝ ፡ ብሎት ፡ ጽፎለታል ፡ አጻጻፉም ፡ አምስት ፡ ወገን ፡ ነው ፡ ጌታ ፡ እንዳረገ ፡ መቶ ፡ ኻያው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ባንድነት ፡ እንደ ፡ ነበሩ ። ይሁዳ ፡ እንደ ፡ ወጣ ፡ በይሁዳ ፡ እግር ፡ ማትያስ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ ባንድነት ፡ ሳሉ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እንደ ፡ ወረደላቸው ፡ በኢየሩሳሌም፡ የነበሩ፡ አይሁድ ፡ እስጢፋኖስን፡ በደንጊያ፡ ወግረው ፡ እንደ ፡ ገደሉት ፡ ይልቁንም ፡ መምህሩ ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ከእምነት ፡ እስከ ፡ ጊዜ ፡ ሞት ፡ ያስተማረውን ፡ ትምህርት ፡ የሠራውን ፡ ትሩፋት ፡ ያደረገውን ፡ ተአምራት ፡ ጻፍልኝ ፡ ብሎት ፡ ጽፎለታል ፡ መጻፉም ፡ ይኸ ፡ ባለው ፡ ብንጸና ፡ የክርስቶስ ፡ አካል ፡ ብልት ፡ ማኅበር ፡ ቤተ ፡ ሰብእ ፡ ልንሆንበት ፡ ልንመከርበት ፡ ልንገሠጽበት ፡ (ጥቅ) ፡ ወኵሉ ፡ ዘተጽሕፈ ፡ ለተግሣጸ ፡ ዚአነ ፡ ተጽሕፈ ፡ ከመ ፡ በትእግሥትነ ፡ ወበተወክሎ ፡ መጻሕፍት ፡ ንርከብ ፡ ተስፋነ ፡ እንዲል ። አርእስት ፡ የሰጡ ፡ ሠለስቱ ፡ ምእት ፡ ናቸው ።

በዘመናቸው ፡ ዲዮቅልጥያኖስ፡ መክስምያኖስ ፡ የሚባሉ ፡ ሁለት ፡ ዓላውያን ፡ ነገሥታት ፡ ተነሥተው ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ይትዐጸዋ ፡ አብያተ ፡ ጣዖታት ፡ ይትረኃዋ ፡ ብለው ፡ አዋጅ ፡ ነገሩ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ተተኰሱ ፡ መጻሕፍት ፡ ፈለሱ ፡ ከምእመናንም ፡ ወገን ፡ የሚሞቱት ፡ ሞቱ ፡ የሚሰደዱትም ፡ ተሰደዱ ፡ ዘመኑም ፡ ፴ ፡ ዘመን ፡ ነው ፡ ከመከራውም ፡ ጽንዓት ፡ የተነሣ ፡ ዘመነ ፡ ሰማዕታት ፡ ተብሏል ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ተባርዮ ፡ የማያስቀር ፡ እግዚአብሔር ፡ ራትዕ ፡ ንጉሥ ፡ መፍቀሬ ፡ ሃይማኖት ፡ ቈስጠንጢኖስን ፡ አነገሠ ፡ አዋጁን ፡ በአዋጅ ፡ መለሰ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ይትረኃዋ ፡ አብያተ፡ጣዖታት ፡ ይትዐጸዋ ፡ ብሎ ፡ አዋጅ ፡ ነገረ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ አርዮስ ፡ ወልድ ፡ ፍጡር ፡ በባሕርየ ፡ መለኮቱ ፡ ብሎ ፡ ተነሣ ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ በኒቅያ ፡ ጉባኤ ፡ ይሁን ፡ ብሎ ፡ አዋጅ ፡ ነገረ ፡ ሦስት ፡ መቶ፡ ዐሥራ ፡ ስምንት ፡ ሊቃውንት ፡ ተሰበሰቡ(የተሰበሰቡት ፡ ፪ሺ ፡ ፫፻፵፰ ፡ ናቸው ፡ ከእሊህ ፡ ፫፻፲፰ ፡ ዘዕሩይ ፡ ምስለ ፡ አብ ፡ በመለኮቱ ፡ በማለት ፡ አንድ ፡ ሆነው፡ ተገኝተዋል) ፡ አርዮስን ፡ አውግዘው ፡ ሃይማኖትን ፡ መልሰው ፡ (አቅንተው)፡ በሚለያዩበት ፡ ጊዜ ፡ ለመጻሕፍቱ ፡ ሁሉ ፡ አርእስት ፡ ሰጥተዋል ። ብስራተ ፡ ማቴዎስ ፡ ሐዋርያ፡ ፩ ፡ እም ፡ ፲፪ቱ፡ ወ፪ቱ ፡ ሐዋርያት ፡ ብስራተ ፡ ማርቆስ ፡ ወንጌላዊ ፡ ፩፡ እም፡ ፸፡ ወ፪ቱ፡ አርድእት፡ ብስራተ፡ ሉቃስ፡ ወንጌላዊ፡ ፩ ፡ እም፸ወ፪ቱ፡ አርድእት ፡

www.ethiopianorthodox.org

ብስራተ ፡ አብ ፡ ረድእ ፡ ትሩፍ ፡ ተናጋሪ ፡ በመለኮት ፡ ዮሐንስ ፡ ወልደ ፡ ዘብዴዎስ ፡
ፍቁረ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ። መልእክተ ፡ ጳውሎስ ፡ መልእክተ ፡ ጴጥ
ሮስ ። መልእክተ ፡ ዮሐንስ ። መልእክተ ፡ ያዕቆብ ። መልእክተ ፡ ይሁዳ ፡ መጽሐፈ ፡
ግብረ ፡ ልኡካን ፡ እያሉ ፡ (አርእስት ፡ ሰጥተዋል) ፡ የጸሐፊው ፡ ደግነት ፡ የታወቀ ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ የመጽሐፉ ፡ ደግነት ፡ ይታወቃልና ፡ ብለው ፡ (ጥቅ) ፡ ይደልዎ ፡ ለዘ
ያነብብ ፡ ቅድመ ፡ ይዝክር ፡ ስሞ ፡ ለበዓለ ፡ መጽሐፍ ፡ ወእምዝ ፡ ያንብብ ፡
ወይምሀር ፡ እንዲል ፡ (አፈ ፡ ወርቅ) ፡

ለአራት ፡ ለነገሥት ፡ ለግብረ ፡ ሐዋርያት ፡ ታሪክ ፡ የላቸውም ፡ እነሱ ፡ ለሌላው ፡ ታ
ሪክ ፡ ይሆናሉ ፡ እንጅ ።

መጽሐፈ ፡ ግብረ ፡ ልኡካን ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ዜና ፡ ሐዋርያት ፡ ንጹሐን ፡ እምጊዜ ፡
ዕርገቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ።

መጽሐፍ ፡ በያበላሉ ፡ ይፈታል ፡ ነገር ፡ ሹመት ፡ ዜና ፡ ይሆናል ፡ ነገር ፡ ሲሆን ፡
አብዝኖ ፡ መጻሕፍትኬ ፡ ያዘነግዕ፡ ልበ ፡ ይላል ። ሹመት ፡ ሲሆን ፡ ወነሣዕኩ ፡ መ
ጽሐፈ ፡ መባሕት ፡ ይላል ። ዜና ፡ በቁሙ፡ መጽሐፍ ፡ ያለውን ፡ ዜና ፡ ልኡካን ፡ ያለ
ውን ፡ ሐዋርያት ፡ ብሎ ፡ አመጣ ። አንድም ፡ መጽሐፈ ፡ ግብረ ፡ ልኡካን ፡ ዝው
እቱ ፡ ዜና ፡ ግብሮሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ንጹሐን ፡ ይላል ፡ መጽሐፍ ፡ ያለውን ፡ ዜና ፡
ግብር ፡ ያለውን ፡ ግብሮሙ ፡ ልኡካን ፡ ያለውን ፡ ሐዋርያት ፡ ብሎ ፡ አመጣው ፡
ጌታችን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ካረገ ፡ በኋላ ፡ ካረገ ፡ ዠምሮ ፡ ሐዋርያት ፡ ያስተ
ማሩትን ፡ ትምህርት ፡ ያደረጉትን ፡ ተአምራት ፡ የሠሩትን ፡ ትሩፋት ፡ የሚናገር ፡
መጽሐፍ ፡ ይህ ፡ ነው ። አንድም ፡ ነቅዕ ፡ ንጹሕ ፡ ዘእምአንቅዕተ ፡ ሕግ ፡ ንጹሐን ፡
ይላል ፡ መጽሐፍ ፡ ነቁንም ፡ መንቂያውንም ፡ ነቅዕ ፡ ይላል ። ምስጢርን ፡ ከሚያ
ስገኙ ፡ ከሐዋርያት ፡ የተገኘ ፡ ምስጢር ፡ ይህ ፡ ነው ፡ ንጹሐንን ፡ ሠለስቱ ፡ ምእት ፡
ከራሳቸው ፡ አንቅተው ፡ አልተናገሩትም ፡ አንትሙሰኬ ፡ ንጹሐን ፡ አንትሙ ፡ ካለ
ው ፡ ከወንጌል ፡ አምጥተው ፡ ተናግረውታል ፡ እንጂ ። መጽሐፈ ፡ አብረክሲስ ፡
ይላል ፡ አብነት ፡ ትርጓሜው ፡ አንድ ፡ ነው ፡

ዘጸሐፈ ፡ ሉቃስ ፡ ወንጌላዊ ፡

የወንጌልን ፡ ነገር ፡ ያስተማረ ፡ ወንጌልን ፡ የጻፈ ፡ ሉቃስ ፡

ወፈነዎ ፡ ኀበ ፡ ታዎፊላ ፡ ዘጸሐፈ ፡ ሎቱ ፡ ቀዳሚ ፡ ወንጌለ ።

ጽፎ ፡ ቀድሞ ፡ ወንጌልን ፡ ለጻፈለት ፡ ለታዖፊላ ፡ የሰደደው ፡ ሐዋርያት ፡ ያስተማሩ
ትን ፡ ትምህርት ፡ ያደረጉትን ፡ ተአምራት ፡ የሠሩትን ፡ ትሩፋት ፡ የሚናገር ፡
መጽሐፍ ፡ ይህ ፡ ነው ፡ ፈነዎ ፡ መጠዎ ፡ ይላል ፡ መጠዎ ፡ ቢል ፡ ጽፎ ፡ ሲጨርስ ፡
ይመጣል ፡ ሰጥቶት ፡ መምህሩን ፡ ተከትሎ ፡ ይሄዳል ፡ ፈነዎ ፡ ቢል ፡ ዠምሮ ፡
ሳለ ፡ መምህሩ ፡ ቅዱስ ፡ ጳውሎስ ፡ ይመጣል ፡ መምህሩን ፡ ተከትሎ ፡ ከሄደ ፡ በኋ
ላ ፡ ጨርሶ ፡ ሰዶለታል ።

www.ethiopianorthodox.org